MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 1000 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 34 | 5 NİSAN 1971 | SAYI: 1651

Talim ve Terbiye Kurulu Kararları :

Karar s.: 71 — Karar t.: 5-3-1971

Konu: Orta dereceli okulların ikinci devre birinci sınıflarının «Genel Endüstri Bilgisi ve Uygulaması» dersinin taslak programı h.

VIII. Millî Eğitim Şûrası kararı gereğince, ortaöğretim sistemimizin kuruluşu ile Yüksek Öğretime geçişin yeniden düzenlenmesi konusunda yapılan çalışmalar arasında, orta dereceli okulların ikinci devrelerinin birinci sınıfları için, ekteki «Genel Endüstri Bilgisi ve Uygulaması» dersinin taslak programı hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu taslak programa uygun ders kitaplarının da hazırlanması program geliştirmenin ayrılmaz bir unsuru olduğundan, 1971 - 1972 öğretim yılında yapılacak denemelere yetiştirilmek üzere Bakanlığımızca, görevlendirilen bir Komisyona bu programa göre bir kitap yazdırılmaktadır. Ayrıca arzu eden yazarlar tarafından bu programa göre yazılarak herhangi bir tarihte Bakanlığımıza gönderilecek müsvedde halindeki eserlerin de incelenmesi uygun görülerek bu hususun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
5/3/1971
Akif TUNCEL
Millî Eğitim Bakanı y.
Meslekî ve Teknik Öğretim
Müsteşarı

GENEL ENDÜSTRİ BİLGİSİ VE UYGULAMASI

Genel Endüstri Bilgisi ve Uygulaması dersinin hedefi dokuzuncu sınıf öğrencilerinden isteyenlere endüstriyel meslekleri tanımalarını, bu meslekler için temel olabilecek sahalarda kendilerini serbestçe deneyerek ilgi ve istidat derecelerini öğrenmelerini ve geliştirmelerini sağlamak, günlük hayatta lüzumlu bazı pratik bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırmak, ilgi ve istidadı olanları bu alanlara yöneltmeye çalışmaktır.

AMAÇLAR:

Öğrencilerin;

1 — Endüstriyi genel olarak tanıyarak millî kalkınmadaki önemini kavramalarını,

2 — Endüstrinin genel yapısını tanımalarını, toplum ve kişi yaşantısındaki etkilerini kavramalarını,

3 — Bir endüstriyel kuruluşun çalışma düzeni hakkındaki basit kuralları tanımalarını,

4 — Endüstriyel meslekleri tanımalarını, bu mesleklerde çalışanların kazanç imkânları hakkında fikir sahibi olmalarını ve söz konusu mesleklere karşı ilgi duymalarını,

5 — Genel olarak birçok endüstriyel meslekleri içerisine alan; metal, elektrik - elektronik, ağaç ve yapı işlerinde alım, işleme, kullanma ve bakım gibi sahalarda günlük yaşantıda herkes için lüzumlu olacak seviyede bilgi ve beceri sahibi olmalarını ve aynı zamanda ilgi ve istidatlarını tanıyarak geliştirmelerini, iyi alışkanlıklar kazanmalarını,

6 — Sistemli düşünme, metodlu çalışma ve dayanışma alışkanlıkları kazanmalarını, sağlamaktır.

Dersin işlenmesi ile ilgili açıklamalar:

1 — Dersin işlenişinde araştırmaya yer veren, müşahade, deney ve uygulamaya dayalı bir metot kullanılmalıdır,

2 — Kişisel ve birlikte çalışma alışkanlığı kazandırılmalıdır,

3 — Programın işlenişinde çevre ve okulun özellikleri, öğrencilerin ilgileri dikkate alınarak bir kısım konulara ağırlık verilebilir. Çevre özelliğine göre ağırlık verilecek konular yıllık plânda belirtilmelidir,

4 — Özellikle verilecek bilgi ve kazandırılacak becerilerin çok olmasından ziyade, öğrencilerin bunları çeşitli durumlarda kullanabilecek şekilde kavramaları esas alınmalıdır.

5 — Dört saatlık sürenin oratlama bir saati Endüstriyel kuruluşları tanımaya, geri kalan üç saat de bu kuruluşlardaki önemli uğraşilardan biri olan ve bu programda belirtilen yapım çalışmalarına ayrılmalıdır,

6 — Endüstriyel kuruluşlardaki uğraşıları soyut olarak açıklamaktan ziyade yakın çevredeki kuruluşlar bu yönden incelenmelidir,

7 — Çeşitli meslek gruplarına ait bilgi ve beceriler yer geldikçe öğretilebileceği gibi, iki veya daha çok meslekteki beceriler kapsayan projeler üzerinde çalışılması imkânları da aranmalıdır,

8 — İş güvenliğinin önemi, çalışanlar ile İşletme yönünden ayrı ayrı anlatılmalı, her aletin kullanılmasından önce bu konudaki iş güvenliği kuralları açıklanmalı ve öğrencilerin bunlara uyma alışkanlığı kazanmaları sürekli kontrollarla sağlanmalıdır,

9 — Yapıma başlamadan önce işin resmi üzerinde gerekli bilgiler verilmeli ve bu arada basit resim kuralları öğrencilerin iş resimlerini yorumlayabilmeleri sağlanmalıdır,

10 — Takımlar ve gereçler soyut olarak anlatılmamalı, üzerinde çalışılacak işin yapımı için kullanılacak veya kullanılabilecek araç ve gereçler hakkında özlü bilgi verilmelidir,

11 — Yapılacak işler öğrencilerin yakın çevresinden seçilmeli onların ilgisini çekmeli ve bitiminde kullanılabilmelidir,

12 — Öğrencilerin yapacağı işler öğretmen tarafından verilebileceği gibi öğrenilmesi hedef tutulan işlemleri kapsamak şartı ile, öğrenciler tarafından da hazırlanabilir. Bu konuda öğrenciler teşvik edilmeli fonksiyonuna uygun bir form düşünüp en uygun gereci seçerek bir iş meydana getirmesinde yardımcı olunmalıdır,

13 — Endüstriyel meslekleri tanıtırken çeşitli iş yerlerinden ve bilhassa iş ve işçi bulma kurumlarından meslek teşekkülleri temsilcileri davet ederek konferanslar verdirilmelidir. Ayrıca iş yerlerinde grupça incelemeler yaparak öğrencilerin çalışma şartlarını bizzat yerinde görmeleri sağlanmalıdır, ancak önceden müesseseler arasında farkların olabileceği hususu anlatılmalıdır.

I— Endüstri ve Endüstrinin Millî Kalkınmamızdaki Yeri ve Önemi.

II — Endüstriyel Yapı.

III — Yapım.

A — Metal İşleri.

B — Elektrik - Elektronik İşleri.

C— Ağaç İşleri.

D — Yapı İşleri.

I — Endüstri ve Endüstrinin milli kalkınmamızdaki yeri ve önemi.

II — Endüstriyel yapı.

a) Ham madde:

— Her endüstri kurumu için değişik ham madde fikrinin kavratılması,

— Ham maddenin temini, taşınması, depolanması ve maliyetinin üretime etkisinin kavratılması,

— Ham maddenin bulunduğu yerin endüstrinin kuruluş yerinin tayinindeki etkisi.

b) Ham maddenin işlenmesi:

— Tek tek yapımın,

— Seri yapımın,

— Otomasyonun,

tanıtılması ve gerektirdiklerinin kavratılması.

c) Enerji:

— Enerjinin endüstrideki yeri ve öneminin kavratılması,

— Enerji kaynaklarının kısaca tanıtılması (yakıtlar, su düşüsü, atom).

d) Haberleşme ve Halkla ilişkiler:

— Haberleşmenin kısaca tanıtılması ve öneminin kavratılması,

— Haberleşme vasıta ve problemlerinin kısaca tanıtılması,

— Halkla ilişkilerin lüzumunun kavratılması,

— Üretimde halk ihtiyaçlarının dikkate alınmasının lüzumunun kavratılması.

e) Taşıma ve Depolama:

— Taşıma ve depolamaya duyulan ihtiyacın kavratılması, Ham madde ve bitmiş eşyanın taşıma ve depolama problemlerinin kısaca tanıtılması,

— Üretim sırasındaki taşıma ve depolama problemlerinin kısaca tanıtılması.

f) Sermaye:

— Sermayenin kısaca tanıtılması,

— Sermayenin temini yollarının tanıtılması.

g) Bina ve tesisler:

— Bina ve tesislerin yeri ve şeklinin tayinindeki esasların kavratılması,

— Bina ve tesislerden amortisman ayrılması gereğinin kavratılması.

h) Araştırma:

— Karar vermede objektif verilere olan ihtiyacın kavratılması.

— Maliyetlerin düşürülmesi ve kalitenin yükletilmesinde araştırmanın öneminin kavratılması.

ı) Satın alma:

— Satın alma çeşitlerinin ve zamanının tanıtılması.

k) Endüstride insan ilişkileri:

— Toplu çalışmada insan ilişkilerinin öneminin kavratılması,

— İnsan ilişkilerinden kişinin ve müessesenin bekledikleri.

l) Pazarlama:

— Pazarlamanın öneminin kavratılması,

— Pazar bulma yollarının kavratılması.

m) İdare:

— Endüstriyel yapıda belirli amaca göre idari mekanizmanın kurulması gereğinin kavratılması,

— Endüstri idarecisinde aranacak bilgi ve becerilerin kısaca tanıtılması.

III — Yapım:

A — Metal İşleri:

1 — Metal işleri ile ilgili meslekleri tanıma ve bu mesleklerde çalışanlara saygı duyma gereğini kavrama;

— Tesviyecilik,

— Tornacılık,

— Frezecilik,

— Kaynakçılık,

— Süsleme demircilik,

— Demir Mobilyacılığı,

— Motorculuk v. b.

2 — İş güvenliğinin önemini kavrama ve kurallarını uygulama alışkanlığını kazanma.

3 — Ölçme;

— Ölçmenin amacını kavrama,

— Metre ile ölçme,

— Kumpas ile ölçme.

4 — Yapılan işlerin resimlerini anlayabilme.

5 — Basit markacı takımlarını tanıma ve basit marka işlemlerini yapabilme.

6 — Saç, tel, lama vb. şeklindeki çeşitli metalleri basit el aletleri ile şekillendirebilme;

— Eğme,

— Bükme,

— Kesme,

— Talaş kaldırma.

7 — Basit parçaların birleştirilmesini yapabilme;

— Vidalı birleştirmeler,

— Perçenli birleştirmeler,

— Lehim,

Kaynak (oksijen ve elektrik).

8 — Matkapla delebilme;

— Tezgâha işin ve matkap ucunun bağlanması,

— Delme işleminin yapılması.

B — Elektrik - Elektronik İşleri:

1 — Elektrik - Elektronik ile ilgili meslekleri tanıma ve bu mesleklerde çalışanlara saygı duyma gereğini kavrama;

— Elektrik tesisatçılığı,

— Bobinajcılık,

— Elektrik ve Elektronik kumanda deverleri kontrolculuğu,

— Elektrik ve Elektronik cihazların bakım ve tamirciliği v. b.

2 — İş güvenliğinin önemini kavrama ve kurallarını uygulama alışkanlığını kazanma.

3 — Ölçme;

— Akım ölçebilme,

— Gerilim ölçebilme,

— Güç ölçebilme,

— Elektrik enerjisini ölçebilme.

4 — Çağırma ve ışık tesisatında kullanılan elemanları tanıma.

5 — Evlerde kullanılan elektrik ve elektronik cihazların çalışma prensiplerini basit olarak anlayabilme, kullanabilme ve basit bakımlarını yapabilme;

— Elektrik ütüsü,

— Elektrik ocağı,

— Radyo,

— Buzdolabı,

— Çamaşır makinesi,

— Telefon,

— Zil.

C — Yapı İşleri:

1 — Yapı işleri ile ilgili meslekleri tanıma ve bu mesleklerde çalışanlara saygı duyma gereğini kavrama;

— Duvarcılık,

— Taşçılık,

— Sıvacılık,

— Kartonpiyercilik,

— Yağlı boya ve badanacılık,

— Dülgerlik,

— Doğramacılık,

— Sıhhi tesisatçılık,

— Tenekecilik,

— Betonarme demirciliği,

— Çelik inşaatçılığı.

2 — İş güvenliğinin önemini kavrama ve kurallarını uygulama alışkanlığını kazanma.

3 — Ölçme;

— Basit yüzey ve hacimleri ölçebilme.

4 — Yapılacak işlerle ilgili resimleri okuyabilme.

5 — Basit ve küçük yüzeylerin badana, plâstik badana, vernik ve yağlıboyalarını yapabilme.

6 — Muslukların tamirini ve bakımını yapabilme.

7 — Duvara takoz yerleştirebilme ve alçı ile tamir yapabilme.

8 — Çerçeveye cam takabilme;

— Çivi ile,

— Macun ile.

D — Ağaçişleri:

1 — Ağaçişleri ile ilgili meslekleri tanıma ve bu mesleklerde çalışanlara saygı duyma gereğini kavrama;

— Mobilyacılık.

a) Mobilya iskeletçiliği,

b) Döşemecilik,

c) Oymacılık,

d) Boya ve cilâcılık.

2 — İş güvenliğini önemini kavrama ve kurallarını uygulama alışkanlığını kazanma.

3 — Yapılan işlerin resimlerini okuyabilme.

4 — Mobilyalardaki basit cilâ ve boya işlemlerini yapabilme.

5 — Basit rendeleme, kesme, birleştirme vb. işleri yapabilme.

6 — Kıl testere ile oyma işleri yapabilme.

7 — Basit yakma işleri yapabilme.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s.: 88 Karar t.: 12-3-1971

Konu: Orta dereceli okulların ikinci devre birinci sınıflarının Türk Dili ve Edebiyatı dersi taslak programı ve kitabı h.

VIII. Milli Eğitim Şûrası kararı gereğince, orta öğretim sistemimizin kuruluşu ile yüksek öğretime geçişin yeniden düzenlenmesi konusunda yapılan çalışmalar arasında orta dereceli okulların ikinci devrelerinin birinci sınıfları için düzenlenen Türk Dili ve ve Edebiyatı taslak programı hazırlanmış bulunmaktadır.

İlişikteki taslak programa göre, 1971 - 1972 öğretim yılında yapılacak Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi denemelerine yetiştirilecek şekilde bir ders kitabının Bakanlığımızca kurulan bir komisyonca hazırlanması; ayrıca arzu eden yazarlar tarafından yazılarak, herhangi bir tarihte Bakanlığımıza gönderilecek müsvedde halindeki eserlerin de incelenmesi; halen eski programa göre yazılmış ve sözü edilen sınıf için kabul edilmiş olan Türk Dili ve Edebiyatı kitaplarının bundan böyle, okutulma sürelerinin uzatılması; bu çalışmaların, gelecek yıllarda aynı esaslara göre ikinci devre 2. ve 3. sınıflara da teşmil edilmesi uygun görülerek; bu hususun, Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
12/3/1971
Akif TUNCEL
Millî Eğitim Bakanı y.
Meslekî ve Teknik Öğretim Müs.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

Türk Dili ve Edebiyatı dersinin başta gelen amacı, öğrencilerimize millî kültürü aşılamak ve hepsine aynı millî ülküleri vermek suretiyle Türk milletinin bütün fertlerini, vatan sevgisinde, millî kültürümüzün ve Türk topraklarının bölünmez bir bütün olduğu düşüncesinde birleştirerek; müsbet bilgilere, tekniğe ve güzel san'atlara da aynı değeri veren, şahsiyetli Türk aydınları ve yurttaşları yetiştirmektir.

Bu gayeye ulaşabilmek için, çocuklarımıza gereken bütün bilgi ve alışkanlıkları, ilgileri, hizmet aşkını, verimli bir şekilde kazandırmak lâzımdır.

Türk milletinin büyük, uzun ve şerefli bir tarih boyunca, muhtelif devirlerde ve geniş coğrafi alanlarda meydana getirmiş olduğu, dil, sanat, fikir ve kültür eserlerini, Türk çocuklarına tanıtarak; onlara, milletimizin kültür ve sanat sahasındaki hizmetlerini öğretip sevdirmek gerektir.

Metinler yoluyla öğrencilerimize her devredeki Türk edebiyatını tanıtmak, onlara sadece Türk tarihini ve kültürünü sevdirmeyecek; aynı zamanda, her çeşit sanat eserlerini de tanıtıp benimsetecektir. Böylece, sanat eserlerinin güzelliğini duyurmak yoluyla öğrencilerimizi estetik değerler üzerinde düşündürmemiz imkânı elde edilebilecektir.

Türk dili ve edebiyatı derslerinde öğrencilerimize mutlaka sağlam bir dil kültürünü vermek icabeder. Ancak bu sayede, onları, Türk dilinin tarihi ve coğrafî varlığı, Türkçenin üstün ve mükemmel yapısı, yüksek değeri, dilin millet hayatındaki rolü hakkında gerekli bilgilerle besliyerek, Türk çocuklarında, ana dili sevgisini ve saygısını uyandırmak ve Türkçeyi doğru ve güzel konuşma, okuma ve yazma imkânına kavuşturmak mümkün olacaktır.

Kültür, dile dayandığı için; çocuklarımızın kelime hazinelerini zenginleştirmek ve ders kitaplarında geçen terim ve sözleri onlara hazmettirmek lâzımdır.

Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi, vatanını, milletini, tarihî değerlerini, çevredeki insanları, tabiatı ve yaşamayı seven ve bütün bunlara karşı saygılı, iyi niyetli öğrenciler eğitmekle beraber; hassas, insanî duygularla mücehhez vatandaşlar da yetiştirme hedefini güder.

Sanat, ferdi olduğu kadar, bir toplum olayıdır ve bir bakıma, toplumun aynasıdır. Bu itibarla; gençlerimizi toplum olayları karşısında, iyiyi kötüyü idrâk edebilir bir seviyeye yükseltmek; değer hükümlerimiz, ahlâk anlayışımız üzerinde onları düşündürmek lâzımdır.

Yukarıda sözü edilen amaçlara ulaşmak ve öğrencilerimize gerekli davranışları kazandırabilmek için, çocuklarımızın eline her sınıfta:

1 — Okuyacakları kitapların birer geniş listesi verilecek;

2 — Ders kitaplarına paralel olarak, onların okuyacakları antolojiler, açıklamalı metinler ve sözlükler hazırlanacak;

3 — Öğretmenlerin de istifadesi maksadiyle, edebiyat tarihleri ile her devredeki nazım ve nesrimizin nasıl incelenceğine dair rehber kitaplar yazdırılacaktır.

LİSE I. SINIF MÜFREDAT PROGRAMI VE AÇIKLAMALAR

1 Türk Dili ve Edebiyatı dersi okuma ve kompozisyon olmak üzere iki bölümden ibarettir. Her iki bölümde işlenen dersler gerektiğinde birbiriyle ve bilhassa dilbilgisi ile kaynaştırılacaktır.

2 — Okuma saatlarında, öğrencilerimizin okudukların, dinlediklerini, incelikleriyle ve derinlikleriyle kavramaları temin edilmelidir.

3 — Öğretim metinlere dayatılarak; öğrenciyi doğrudan doğruya san'atkâr ve eseriyle temasa getirmek suretiyle yapılır.

4 — Okuma saatlarında, birinci derecede üzerinde çalışılacak metinler, Türk edebiyatının belli başlı devrelerini ve bölümlerini ve milletimizin zevk ve dehasını temsil eden şahsiyetlerden seçilmiş en güzel parçalar olacaktır.

5 — Metinler, mutlaka incelenerek okutulacaktır. İncelemeler, her metnin özelliğine ve bünyesine göre ilmî metodlarla yapılacaktır.

6 — Derslerde ve dolayısiyle kitaplarda okutulacak metinler;

a) Sınıf seviyesine uygun,

b) Millî şuura ve millî ahlâka yarayışlı,

c) İncelenerek okumaya müsait,

ç) Üstün değer taşıyan; ifadece sağlam ve vuzuhlu, zevk verici ve yetiştirici parçalar olmalıdır.

7 — Lise I. sınıf ders konuları, İslâmiyeti kabulden önceki edebiyatımız, İslâm medeniyeti çerçevesinde gelişen edebiyatımız ve Tanzimat sonrası edebiyatımıza mensup, aşağıdaki eser ve şahsiyetlerden seçilmiş metinlere inhisar edecektir:

a) Orhun Kitabeleri
Oğuz Kağan Destanı
Divânü Lûgât it - Türk
Kutadgubilik

b) Kitâb - ı Dede Korkut
Kerem ile Aslı
Derlenmiş bir masal
Meddahlar
Karagöz
Orta Oyunu

c) Yunus Emre
Karacaoğlan
Âşık Veysel

ç) Süleyman Çelebi
Fuzûli
Bâki
Nedim
Evliya Çelebi

d) Namık Kâmal
Ziya Paşa
Abdülhak Hâmit Tarhan
Hüseyin Rahmi Gürpınar
Tevfik Fikret
Halit Ziya Uşaklıgil
Mehmet Rauf
Hüseyin Cahit Yalçın
Mehmet Emin Yurdakul
Mehmet Akif Ersoy
Ahmet Haşim
Ziya Gökalp
Ömer Seyfettin
Memduh Şevket Esendal
Reşat Nuri Güntekin
Refik Halit Karay
Falih Rıfkı Atay
Peyami Safa
Sait Faik Abasıyanık
Atatürk
Yahya Kemal Beyatlı
Faruk Nafiz Çamlıbel
Cahit Sıtkı Tarancı
Orhan Veli Kanık
Arif Nihat Asya
Ahmet Hamdi Tanpınar
Ziya Osman Saba
Behçet Necatigil

8 — Gerektiğinde, aşağıdaki batılı şairlerin eserlerinden de istifade edilebilir:

Homeros
Sophokles
Shakespeare
Molière
Corneille
La Fontaine

9 — Bir yazar, şekil ve muhtevayı ayrı ayrı düşünemez. Bu sebeple; metin incelemelerinde bu unsurları biribirinden ayırmak imkânsızdır. Onun için; yukarıdaki eser ve şahsiyetlerden seçilmiş metinlerden, aynı zamanda aşağıdaki konuların belirmesine anlaşılmasına yarıyacak şekilde faydalanılacaktır. Çünkü, bu metinler, sözü edilen konuların bilinmesi için ne derece faydalı ise; o konuların tutacağı ışık ta, bu metinlerin ve ilerlki sınıflarda okutulacak diğer metinlerin incelemelerinde, o derece yararlı olacaktır:

I — Türk Dili ve Edebiyatı:

A — a) Dil ve dünya dilleri;

b) Türk Dili, yapısı, gelişmesi, yayılışı.

B — a) Edebiyat nedir? Edebiyatların doğuşu:

b) Başlangıçtan bugüne kadar Türk Edebiyatı (kısaca inkişaf ettiği yerler, zaman ve özellikleri ile belirtilecek).

II — Edebi Eserler:

(Edebi eser nedir? Sözlü ve yazılı çeşitleri; nazım, nesir.)

A — Nazım

1 — Nazmın dış özellikleri:

1 — Vezin (Hece ve Aruz Vezinleri),
2 — Kafiye (çeşitleri),
3 — Şekil.

a) Halk şiirinde şekil (Mani, türkü, koşma, semâi, varsağı, destan),

b) Divan şiirinde şekil (Gazel, kaside, mesnevi, müstezat, rubâi, murabba, muhammes),

c) Batılı Türk şiirinde şekil (sone, Terza - rima, serbest müstezat, serbest nazım ve belli nazım şekillerinin dışında kalan şekiller).

II) Nazmın iç bünyesi:

1 — Konu,
2 — Ana fikir,
3 — Tema,

B — Nesir:

a) Nesir nedir? Özellikleri (Dil, sentaks),
b) Kompozisyon,
c) Üslûp.

C — Edebi eserlerin:

a) Lirik oluşları,
b) Didaktik oluşları,
c) Satirik oluşları,
ç) Pastoral oluşları.

Ç — Edebi türler:

1 — Şiir (Sentaks özelliği, mısra kuruluşu, şiirin malzemesi (Dil, musiki, his, hayâl kompozisyon.) mensur şiir,
2 — Destan,
3 — Hikâye ve roman,
4 — Tiyatro,
5 — Seyahat,
6 — Tarih,
7 — Hâtıra,
8 — Biyografi,
9 — Deneme,
10 — Makale,
11 — Fıkra,
12 — Röportaj,
13 — Tenkid,
14 — Hitabet.

10 — Metinler incelenirken; ihtiva ettikleri edebi sanatlara da işaret edilerek, gerekli açıklamalar yapılmalı ve özellikle bunlar arasında aşağıda gösterilen mâna ile ilgili sanatlar üzerinde durulmalıdır:

a) Teşbih ve istiâre (allegori),
b) Teşhis ve intak,
c) Mecâz - ı mürsel,
ç) Hüsn - i tâlil,
d) Kinâye,
e) Târiz,
f) Tezad,
g) Mübâlağa,
ğ) Tekrir.

11 — Türk Dili ve Edebiyatı dersinin bölümlerinden ikincisi bulunan kompozisyonun amacı, öğrencilerimizi, bildiklerini, duyduklarını ve düşündüklerini, doğru, açık ve tesirli bir şekilde, tam olarak söylemeye ve yazmaya alıştırmaktır. Aslında, kompozisyon, okuma ile birlikte bir bütün teşkil eder. Bu sebeple; okuma parçaları, aynı zamanda bir kompozisyon örneği olarak da incelenmeli ve bunun için, Edebi metinlerden bol bol faydalanılmalıdır.

12 — Lise I. sınıfta en az iki saat çalışılacak kompozisyon konuları aşağıdadır.

a) Cümle,
b) Paragraf,
c) Plan,
d) Özet çıkarma,
e) Not alma ve bilgi toplama,
f) Kısa fikir yazıları,
g) Tasvir,
h) Hikâye etme,
ı) Mektup.

13 — Programda bulunan şâir ve yazarlardan seçilmek üzere, bir şiir kitabı, bir roman veya birkaç hikâye ve bir tiyatro eseri, sürekli olarak sınıfta okutulacaktır. Bu okumada, teferruata gidilmeyecek; eserin umumi manası, başlıca meseleleri karakterleri, anafikri çıkarılmaya çalışılacak; yazarın yaşadığı çevredeki ve çağdaki yeri ile eserin arasındaki münasebetler araştırılacaktır.

14 — Her öğrencinin kendi kendine, öğretmen kontrolu altında, programdaki şahsiyetlerin kitaplarından en az her sömestr bir kitap okuması sağlanacaktır.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s.: 96 Karar t.: 15-3-1971

Konu: Orta dereceli okulların birinci devre birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarının «Sanat ve İş Eğitimi» dersinin taslak programı h.

VIII. Milli Eğitim Şûrası kararı gereğince, orta öğretim sistemimizin kuruluşu ile yüksek öğretime geçişin yeniden düzenlenmesi konusunda yapılan çalışmalar arasında, orta dereceli okulların birinci devrelerinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları için, ekteki «Sanat ve İş Eğitimi» dersinin taslak programı hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu taslak programa uygun ders ve öğretmen kılavuz kitaplarının da hazırlanması program geliştirmenin ayrılmaz bir unsuru olduğundan, 1971 - 1972 öğretim yılında yapılacak denemelere yetiştirilmek üzere Bakanlığımızca, görevlendirilen bir komisyona bu programa göre iki kitap yazdırılmaktadır. Ayrıca arzu eden yazarlar tarafından bu programa göre yazılarak herhangi bir tarihte Bakanlığımıza gönderilecek müsvedde halindeki eserlerin de incelenmesi uygun görülerek bu hususun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
15/3/1971
Akif TUNCEL
Millî Eğitim Bakanı y.
Meslekî ve Teknik Öğretim Müs.

ORTAOKULLARDA SANAT VE İŞ EĞİTİMİ MÜFREDAT PROGRAMI

AMAÇLAR:

I — Sanat ve iş eğitimi çalışmaları yoluyla öğrencileri yaratıcı birer kişi olarak içinde yaşadıkları topluma hizmet edecek hale getirmek.

II — Öğrencilerin yaratıcı güçlerini ortaya koyarak gördüklerini, düşündüklerini, hissettiklerini, fikir ve heyecanlarını bir işte gerçekleştirmelerini sağlıyarak onları bir bütünlüğe götürmek.

III — Öğrencilerin çok çeşitli malzeme ve teknik olanaklarından faydalanarak kendi kendilerini rahat ve serbest ifade etmelerini sağlamak. Aynı zamanda onlardaki çeşitli alanlara karşı ilgi ve yeteneklerini tanımak.

IV — Çalışmalarında kopye, taklit ve bayağılıktan uzak orijinal olmalarını sağlamak.

V — Aleti, malzemeyi ve zamanı amaca göre en uygun kullanmasını öğreterek onları fonksiyon, madde ve biçim prensibinden hareket ederek yaratıcı iş anlayışına yöneltmek.

VI — Sanat çalışmaları yoluyla öğrencilere yaptığı işten zevk duyma alışkanlığı iş bitirme sorumluluğu kazandırmak.

VII — Yakın çevredeki tarihi ve halk sanat eserlerini, kendi yaptıkları çalışmaları çağdaş yerli ve (gerektiğinde) yabancı sanatçıların eserlerini inceleterek onlarda güzeli görme, sevme ve estetik anlayışı kendi çevrelerinde uygulama alışkanlığını kazandırmak.

Amaçlarla İlgili Açıklamalar:

Bu ders öğrencilerin genel eğitimi içinde ve diğer dersler yanında yer alan bir derstir. Buna göre herşeyden önce sanat ve iş eğitimi dersi kendi amaçlarını gerçekleştirmek zorundadır.

1 — Eğiteceğimiz çocuğun kendine ve topluma yararlı olabilmesi için hangi alanda olursa olsun yaptığı çalışmalarda kendinden bir şeyler katabilen kişi olarak yetişmesi gerekir. Bu da ancak onun yaratıcı gücünün gelişmesiyle mümkündür.

2 — Bir ülkenin sanat eserleri o ülkenin uygarlık seviyesini gösterir. Bu da ancak sanatçıların gerçek yaratıcılıklarıyla mümkündür. Her öğrencinin sanatçı olması amaç değildir, ancak sanatçı olacakları bulup çıkarmak diğerlerini de bu alanda anlayışlı birer kişi olarak yetiştirmek sanat ve iş eğitimi dersinin amacıdır.

3 — Sanat ve İş Eğitimi dersi öğrenciye serbest ifade olanağı veren bir derstir. Bu ifade çeşitli malzeme ve teknikler aracılığı ile olur. Bu dersteki çalışmalar öğrenciyi, düşüncesini, duygusunu, elini ve gözünü kullandırarak bir ifadeye, bir bütünlüğe götürür. Bunun için öğrenciler diğer derslerde öğrendiklerini belki bir malzemeyle bir işte gerçekleştirebilir. Ancak bu gerçekleştirme işi sanat ve iş eğitimi dersini esas amacından uzaklaştırıp bir fizik ya da biyoloji v. b. derslerin uygulaması haline gelmemelidir.

4 — Sanat ve iş eğitimi dersi bölgesel özelliklere göre uygulaması gereken bir derstir. Bu bölgesel özellikler doğal şartlar ve malzeme olanakları şeklinde anlaşılmalıdır. Kalıplaşmış, yaratıcılıktan uzak bölgesel bir el sanatının öğretilmesi, öğrencinin yetişmesi ve memleketinin ilerlemesinde yardım edebilmesi bakımından ona fazla bir şey kazandırmaz. Bu hiçbir zaman amaç değildir. Sanat ve iş eğitimi dersine yardımcı bir araçtır.

5 — Öğrenciler, sanat ve iş yönünden eğitilirken aleti, malzemeyi ve zamanı amaca en uygun şekilde kullanmayı da öğreneceklerdir. Teknik yönden de yeterlilik ve beceri kazanacaklardır. Bütün bunlar yanında dikkat, temizlik, düzen, hareketlerdeki uygunluk ve ekonomi anlayışı öğrencilere, çalışmalar içinde dolaylı olarak verilecektir. Yukarıda sayılan hususlar hiç bir zaman sanat ve iş eğitimi çalışmalarının amacı değildir. Ancak bunlar bu dersin ve diğer derslerin amaçlarının gerçekleşmesinde yardımcı olan yollardır.

6 — Ortaokulda sanat ve iş eğitimi dersi öğrencileri doğrudan doğruya bir mesleğe yöneltme amacını gütmez. Öğretmenin öğrenciyi tanıması yolu ile meslek seçiminde ona yol gösterir.

ORTAOKULLARDA SANAT VE İŞ EĞİTİMİ METODU

ÇALIŞMA ALANLARI:

1 — Çizgi çalışmaları,
2 — Renk çalışmaları,
3 — Form çalışmaları.

a) Çeşitli malzeme ile yapılan iş çalışmaları,
b) Çeşitli malzeme ile modelaj çalışmaları,
c) Örgü ve dokuma çalışmaları,
d) Kukla ve gölge oyunları.

4 — İnşa çalışamaları,
5 — Temel sanat bilgileri ve sanat eserlerini inceleme.

Çalışma Alanlarıyla İlgili Açıklamalar:

Yukarıda yazılı çalışmalar her üç sınıfta kademeli olarak geliştirilerek uygulanır.

1 — Çizgi çalışmaları:

Bu çalışmalar içine; çizgi nedir, çizg'nin kullanıldığı şekle ve yere göre ifadesi, çizginin serbest ve grafiksel anlamda kulanıldığı yerler, çizgide renk ve boyut ifadesi, bu çalışmalarda kullanılan malzeme ve teknikleri alır.

2 — Renk çalışmaları:

Renk çalışmalarında öğrenciye «renk nedir?» ve «renkle nasıl ifade edilir?» kavramları öğetilir. «Renk nedir?» kısmı içine rengi meydana getiren maddeleri, eşyanın ana rengini, zıt renkleri, renk çeşitlerini ve rekli resmin ne olduğunu alır. Ayrıca rengin kişiler üzerindeki duygusal ve fiziksel etkisi de bu renk çalışmaları içinde öğrencilere verilir.

3 — Form çalışmaları:

Bu çalışmalar ve büyüklerin yaptığı bir iş, bir yapı ne de başlı başına bir tekniktir. Ancak, form çalışmaları çocuğun yalnızca iç varlığını çeşitli malzeme ve tekniklerle aktaracağı çalışmalardır.

a) Öğrencilerin malzeme tanımaları ve güçlerini malzeme fonksiyon ilişkilerinde kullanmaları için gerekli serbest ve yaratıcı araştırmalar bu çalışma alanında atılacak ilk adımdır.

b) Bu çalışmalarda sanat ile el işi arasına kesin bir çizgi koyma endişesine düşmemelidir. İş denince yalnız kuru bir teknik, sanat denince yaratıcı çalışmalar akla gelmemelidir. Yeni bir kapı tokmağı formu bulmak onun foksoyonuna uygun bir madeyi seçme yaratıcılığının ta kendisidir. Bu nedenle çeşitli malzeme ile yapılan iş çalışmaları yukarıdaki açıklamaların ışığı altında; mukavva ve kağıt işlerini, ağaç işlerini maden işlerini, örgü ve dokuma çalışmalarını, kukla ve gölge oyunlarını bölgesel maddelerle çeşitli çalışmaları, seramik çalışmalarını içine alır. (1)

c) Modelaj çalışmaları ise bu çalışmanın temel maddesi olan kilin eğitsel ve ekonomik değeri düşünülerek öğrencileri üç boyutlu bir kavrama götürecek çalışmalar olarak düşünülmelidir.

4 — İnşa çalışmaları:

Bu çalışmalar öğrencilere çeşitli malzeme ve çeşitli formlarla boşlukta ifade imkânı verir. İlk mekân kavramını öğrenciler bu çalışmalarla öğrenirler ve yine bu çalışmalar onları hacim, kitle, boşluk ilişkileri, formlarının bağlantıları, prensibi anlayışlarıyle doğal şartlarına uygun konut biçimlemesi ve çevre düzenlemesi anlayışına götürür.

(1) Bölge özelliklerine göre bu iş çalışmaları madde imkânlarına göre değiştirilir.

5 — Temel Sanat Bilgileri ve Sanat Eserleri İnleceleme:
Öğrenciler kendi eserlerinden başlıyarak çevredeki tarihî
ve halk sanatlarını inceleyerek bu eserlerin meydana geliş ne-
denlerini, eserlerdeki güzel ve çirkin değerleri anlama yeteneği
kazanılır. Bu çalışmalar nazarî olarak değil pratik çalışmalar
yanında ve ders dışı faaliyetler olarak yapılırılır. Ayrıca öğren-
ciler öğrendiklerini bizzat pratik çalışmada uygulayabilirler.

ÇALIŞMA DÜZENİ:

Eğitimde Düzen:

Konu:
Sanat ve iş eğitiminde öğrencilerin bir konu yardımıyle
uyarılmaları ve çalışmaya sevkedilmeleri en önemli husustur.
Konu yerinde seçildiği zaman öğrencileri yaratıcılığa götürür,
onları ifade olanağı sağlar.

Konu seçiminde dikkat edilecek hususlar:
1 — Öğretmen, öğrencilerin gelişimini sağlıyacak; onların
bilgi ve yetekenlerini artıracak konuları plânlı ve amaçlı bir
şekilde yıllık ders dağıtımında saptar.
2 — Sanat ve iş eğitimi çalışmalarında konu çocuğun geli-
şimine, ilgisine, yaşantısına göre seçilir.
3 — Konular öğrencileri her yönden (zihnî, yaratıcılık,
duygusal) geliştirecek, şekilde seçilmelidir.
4 — Konular öyle seçilmelidir ki öğrenci kendi kişiliğini
rahatça ve istekle ortaya koysun.
5 — Konu, çalışmaların düğüm noktasını öğrenciye çözdür-
tecek ve öğrenciyi araştırmada başarılılığa götürecek şekilde
seçilmelidir. Aksi halde çocuk işinden bıkar ve sonuca varma-
dan işini bırakabilir.
6 — Konular çocukların bazı sanat problemlerini kendilik-
lerinden halletmelerine elverişli şekilde seçilmelidir.
7 — İş çalışmalarında konular seçilirken aşağıdaki husular
dikkate alınmalıdır:
a) Kullanılan madde ve maddelerin özellikleri,
b) Maddeye tabiat kuvvetlerinin etkisi,
c) Maddeye insan gücünün etkisi,
d) Madde ve güçleri bir fonksiyonda toplayan konu ve tek-
nikler,
e) İş çalışmalarında madde, fonksiyon ve form ilişkilerinde
insan yaratıcılığının önemi,
f) Tabiattan alınan örneklerin insan yaratıcılığına yardımı.
8 — Normal çocuk gelişimine göre Orta III sınıf öğrencisi
gerektiği zaman maddeden ya da doğadan bakarak resim yapa-
bilir. Ancak diğer sınıflarda bu alanda erken gelişim yapan
öğrencilerin bu ihtiyaçları da dikkate alınmalıdır.
Bütün bunlar yanında öğrencileri yaratıcı düşünceye götü-
recek hayali çalışmalar da yer alacaktır.

Alet, Malzeme ve Teknikler:
Konularda olduğu gibi malzeme, alet ve seçilen teknikler
öğrencilerin yaşına, ilgisine, ihtiyacına ve alacağı sanat eğiti-
mine göre seçilir.
Öğrencilere burada kazandırılacak şey:
Malzeme kullanmada temizlik, ekonomi, tekniğe uygunluk;
alette yine temizlik, bakım ve işe göre yerinde kullanma;
Tekniklerde ise malzeme ve aletin konu ile birlikte en iyi
şekilde kullanılmasıdır.

1 — Blet;
Öğrencilerin yaşına, seçilen konuya ve tekniğe verilen mal-
zemeye göre en uygunu seçildiği takdirde her türlü alet öğren-
ciye verilir. (1) Ayrıca aletlerin yerinde kullanılışı, bakımı,
korunması öğrenciye öğretilir. Aletlerin tehlikeli yönleri, bun-
lardan korunma şekilleri her fırsatta öğrenciye öğretilecektir.

2 — Malzeme:
Öğrenciler mümkün olduğu kadar çeşitli malzeme ile kar-
şılaştırılmalıdırlar. Bu onlara malzemenin farklı ve müşterek
özelliklerini tanıtırken, farklı şekillendirme ve yaratma olanağı
da sağlıyacaktır.

Malzeme seçiminde yakın çevre olanakları ön plâna alın-
malıdır.

Malzeme seçiminde ve kullanmada azamî ekonomiye öğ-
rencilerin dikkatleri çakilmelidir. Ayrıca iş çalışmalarında mal-
zeme ve fonksiyon ilişkisine, bir işin içinde yaşadığımız şart-
lara uygunluğuna önem verilmelidir.

Malzeme olarak:

Çeşitli kalemler,
Boyalar,
Kağıt, karton ve mukavva çeşitleri
Tel, teneke, çinko, bakır,
Ağaç çeşitleri,
Kil, alçı, yumuşak taşlar,
Çeşili yün ve iplikler,
Çeşitli renk ve dokuda kumaş parçaları,
Çeşitli artık malzemeler (Ambalaj kutuları, ağaç, artıkları),
Saz, kamış, söğüt dalı v. b. malzemeler.

3 — Teknikler:
Sanat ve iş eğitimi amaçlarına göre öğrencilere uygulana-
cak teknikler konulara ve sınıflara göre ayarlanır. Öğretmen
değişik teknikler yardımıyle öğrencilere kazandırmak istediği
hususları öğretir.

Çalışmalarda kuru bir teknik öğretimine yer vermekten çok
öğrencinin buluşunu düşüncesini geliştirecek konu ve teknik
ilişkilerine önem vermelidir. Bu buluşu ve düşünceyi kısıtlama-
mak için öğrencilere daha önceden yapılmış ve kalıplaşmış ça-
lışmaların tekararı ve kopyesi yaptırılmamalıdır.

Ders dışı çalışmalarda düzen:
Sanat ve iş eğitiminde çalışmalar ders dışına da taşmalıdır.
Bu taşma işi eve sınıfta yarım kalan çalışmalarını tamamlamak
üzere verilmesi şeklinde değil, derste öğrenilenlerin bir uygula-
ması şeklinde olmalıdır.

Bu çalışmalar içine;
a) Sınıf ve okul düzenini,
b) Özel günlerin hazırlıklarını,
c) Müze, sergi, eski eserleri tanıma gezilerini,
d) Sergi ve sahne hazırlıklarını alır.

Yerleşmede düzen:
Sanat ve iş eğitimi çalışmalarının özel bir odada yapılması;
bitmiş işin, aletin ve malzemenin korunması, çocukların her an
yaratıcı bir ortam içinde çalışabilmeleri için gerelidir. Amaçla-
ra ulaşmak ancak yukarıda açıklanan bir ortam içinde mümkün
olabilir.

Zaman:
Sanat ve iş eğitimi çalışmaları 3 yıl içinde her sınıfta haftada
2 şer saatlik dersler olarak okutulur. Öğretmen sanat ya da iş
çalışmaları için gerekli zamanı kendisi ayarlar.

Ayrıca bir çalışmanın süresini konuya ya da tekniğe göre
öğretmenin işin başından saptaması gerekir. Ancak, ağır ça-
lışan öğrencilerin işlerini bitirmelerine de bu arada imkân sağ-
lanır.

(1) Sanat ve iş eğitimi dersi için gerekli alet lisetsi program-
da ek I de sunulmuştur.

SINIFLARA GÖRE ÇALIŞMALARIN DAĞILIMI

Sınıf I	*Malzeme ve Teknik*	*Öğretilecek Hususlar*
Çizgi Çalışmaları	— Kalem, kömür, mürekkep, fırça ve mürekkepli kalemle desen çalışmaları, — Çeşili baskı teknikleri.	Basit desen çalışmaları ve desen unsurları, Konturlarla figür ve fon ayırımı.
Renk Çalışmaları	Guvaj, renkli kâğıt, yağlı pastel, renkli içini mürekkebiyle renk çalışmaları. (Kolaj, Linol, baskı, reser ve tekniği ve basit kazıma teknikleri).	Rengin tanıtılması. Renk karışımları. Reknle ifade Renkte dekoratif çalışma, Renkle grafiksel ifade.

Sınıf I	*Malzeme ve Teknik*	*Öğretilecek Hususlar*
Form Çalışmaları	Kâğıt, kil, mukavva, ağaç, ambalaj kutuları ve benzeri malzemeyle yapıştırarak, bağlıyarak, geçirerek çeşitli form çalışmaları.	— Malzeme olanaklarının tanıtılması, — Parçalar arasındaki basit bağlantıların kavratılması, — Basit mekanik fonksiyonların malzeme ayrıntılarıyle verilmesi, — El ve basit alet yardımıyle kilden hacim araştırmaları, — Çeşitli materyelle basit mekanik problemlerin çözümü. (Kum boşaltma arabası, rüzgârda işleyen araba gibi).
Örgü ve Dokuma Çalışmaları	Renkli kâğıt, ip, kumaş parçaları, saz, söğüt dalı ile iple desen ve dokuma çalışmaları. Basit düğümler, iple basit işleme kumaş sökerek ve kâğıtla dokuyarak çalışmalar.	Çeşitli dokuma malzemelerinin özelliklerinin tanıtılması, İlk dokuma fikrinin kazandırılması.
Kukla ve Gölge Oyunları	Çeşitli artık malzemeyle maskeler ve temsiller için kostüm yapımı.	Çocuğun hayalini genişletmek iyi, kötü - büyük, küçük - ağlıyan, gülen v. b. kontrastları kavratmak. İfade güçlerini geliştirmek.
İnşa Çalışmaları	Çeşitli malzeme, ambalaj, kutula v. b. artık malzemeyle çeşitli inşa çalışmaları. (Yapıp bozma, tekrar inşa etme faaliyeti).	Hacim, kitle ve bağlantı fikirleriyle çeşitli formların birleştirilmelerini kavratmak.

Sınıf II	*Malzeme ve Teknik*	*Öğretilecek Hususlar*
Çizgi Çalışmaları Renk	Kalem, kömür, mürekkep ve fırça ile desen çalışmaları, Monotipi ve baskılar. Guvaj, yağlı pastel, renkli kâğıt ve kumaş parçalarıyle renk çalışmaları, (Kâğıt kesme, kolaj, linol baskı ve başka basit baskı teknikleri).	Desende yerleştirme ve mekân fikri. Ana konyla, tamamlayıcı unsurların ilişkisi, Desende hareket ve ritm. Satıhta renkli ifade, Rengin tonlarının ayırdedilmesi, Kontras renkler.
Form Çalışmaları	Kâğıt, mukavva, ağaç, çeşitli maden levhaları, teller, kil, yumuşak tas ve ambalaj artıklarıyla form çalışmaları. (Düz, yuvarlak, küçük, büyük çubuk ya da parçaların bağlanması, yapıştırılması eklenmesi) Heykel çalışmaları, İş çalışmaları. Seramik, mukavva işleri, ağaç işleri çeşitli dekoratif çalışmalar ve süs eşyaları yapımı.	— Malzeme olanaklarının ve özelliklerinin tanıtılması, — Malzeme ile ölçü, direnç, denge, form ve fonksiyon ilişkileri, — Çeşitli kuvvetlerin malzemeye etkisi (İnsan gücü).
Örgü ve Dokuma Çalışmaları	İp, kumaş parçaları, saz, söğüt dalı rafya, mısır sapı, çavdar sapı çalışmaları, Küçük el tezgahlarında düz ve yuvarlak dokumalar.	Çeşitli malzemenin özelliklerinden faydalanarak değişik dokular, yüzeyler meydana getirme.
Kukla ve Gölge Oyunları	Kâğıt, bez, ip ve çeşitli malzemeyle kukla yapımı ve perde kostümlerinin hazırlanması.	Çocuğun fantazisini geliştirmek. Çeşitli tekniklerle öğrendikleri bilgileri bu çalışmada birleştirmek.
İnşa Çalışmaları	Çeşitli malzeme, ambalaj kutuları ve benzeri artık malzemeyle inşa çalışmaları.	Uygun malzemeyle çocukta kitle ve mekân fikri uyandırmak.

Sınıf III	*Malzeme ve Teknik*	*Öğretilecek Hususlar*
Çizgi Çalışmaları	Kalem, kömür, mürekkep ve fırça mürekkepli kalemle desen çalışmaları.	Desende, denge, hareket ve ritm. Çizginin dokusal ve yüzeysel özelliği, Soyut, gerçek desene giriş.
Renk Çalışmaları	Guvaj, yağlı pastel, renkli çin mürekkebi, renkli kâğıt ve bezlerle renk çalışmaları, Kolaj, aplike, bastik, basit baskılar.	Renkle hacim kavramı verme, Renkli resimde ışık ve etkisi, Renkte ritm ve armoni. Dekoratif ve ifadeci renk çalışmaları.
Form Çalışmaları	Kâğıt, mukavva, ağaç, çeşitli maden levhalar, teller, kil, yumuşak taş, alçı, ambalaj artıklarıyle form çalışmaları Heykel çalışmaları, Seramik ve çeşitli fonksiyonel form çalışmaları.	— İkinci sınıftaki çalışmalar daha da geliştirilerek bu sınıfta öğrencilere verilir, — Tabiat kuvvetlerinin malzemeye etkisi ve bu etkiyle insan gücünün hayalinin birleşerek yeni formlar yaratması kavratılır.
Örgü ve Dokuma Çalışmaları	İp, kâğıt, kumaş parçaları, söğüt dalı, rafya, mısır sapı, çavdar sapı, yün ve çeşitli ipliklerle çeşitli dokuma ve hacimsel örgü çalışmaları.	— Çeşitli malzemeyle üç boyutlu örgü çalışmalarına geçiş, — İkinci sınıftaki çalışmaların devamı, — Renk bilgilerinin basit kumaş baskılarında uygulanması.
Kukla ve Gölge Oyunları	Kâğıt, bez, ip, tel ve benzeri artık malzemeyle kukla ve gölge oyunları perde hazırlıklarının yapılması.	Öğrencilerin ifade ve yaratma gücünü artırmak, Diğer alanlarda öğrendiklerini çok mazemeyle uygulama olanağı vermek.
İnşa Çalışmaları	Çeşitli malzeme, ambalaj kutuları ve benzeri artık malzemeyle inşa çalışmaları.	Kitle, hacim ve çeşitli formların bir araya gelerek ilk mimarî inşa fikrinin kavratılması, Çalışmaların çevre ve doğa ile ilişkisi, İnşada dokunun yeri.

Temel Sanat Bilgileri ve Sanat Eserlerini İnceleme:

Bu bilgiler her üç sınıfta geliştirilerek pratik çalışmalar içinde gerektiği zaman verilir. Öğretmen seçtiği tekniğe kullandığı malzemeye ve konuya göre tanıtacağı sanat eserlerini daha önceden seçer ve ders içinde tanıtır.

Çalışmaların Dağılımı İle İlgili Açıklamalar:

1) Teknikler çevre imkânlarına ve öğretmenin öğrenciye bir yıl içinde kazandıracağı sanat ve iş bilgilerine göre seçilir.

2) Progamdaki teknikler öğretmenin ihtiyacına göre artırılabilir, eksiltilebilir.

3) İş çalışmalarında madde ile fonksiyon ilişkisini gerçekleştiren işlerde, ya da bazı mekanik alıştırmalarda öğrenci yapmak istediği işin resmini çalışmaya başlamadan önce basit fakat gerçek kurallara uygun olarak çizer.

4) İkinci sütundaki bilgiler öğrencilere hiç bir zaman soyut bilgiler olarak ve yazılı ve ne de sözlü olarak verilemez. Bu bilgiler öğretmen tarafından bilinir ve çalışmalar içinde doğal olarak geliştirilir.

5) Sanat ve iş eğitiminde kullanılan malzemeyi yerinde kullanmaya, maddeyi dejenere etmemeye çok dikkat etmelidir. Fonksiyonu olmayan ya da pratikte kullanılışa çocuk gelişiminde ise yaratıcılığa aykırı malzeme ve formlar yaptırmamaya özellikle dikkat etmelidir.

6) Bu çalışmaların yeri ve zamanı diğer derslerle ilgisine göre uygulanır ya da programda önceye sonraya alınabilir.

Örneğin: Fizik okumayan bir öğrenciye elektrik gücü ile çalışan bir çalışma yaptırılamaz.

YILLIK DERS DAĞITIM CETVELİ

Aylar	Haftalar	Amaç	Konu	Teknik	Malzeme	Gösteriler Örnek	İşin Süresi
Ekim	I						
	II						
	III						
	IV						
Kasım	I						
	II						
	III						
	IV						
Aralık	I						
	II						
	III						
	VI						

Amaç: Verilecek dersin öğrenciye kazandıracağı şey.

Gösterilecek Örnek: Amacın gerçekleşmesinde yardımcı olarak gösterilecek eser.

Süre: İşin veya resmin yapılma süresi.

Ders yılı içinde öğretmen hiç bir zaman bu plânın kesin çerçevesi içinde bırakılmamalıdır. Gerektiğinde amaca göre konuda veya teknikte değişiklik yapabilir. İşin süresi ise uzatılır veya kısaltılır.

DEĞERLENDIRME:

Öğrencilerin sanat ve iş eğitimi çalışmalarını değerlendirirken aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır.

1 — Öğrencinin o güne kadar almış olduğu sanat ve iş eğitimi gözönüne alınarak göstermiş olduğu gelişim değerlendirilmelidir.

2 — Değerlendirmede yetenek birinci plâna alınmamalıdır.

3 — Öğrencinin işi ya da öbür çalışmaları tek tek değerlendirilmemeli. Bir grup iş ve çalışma bittikten sonra aylık ya da dönemlik değerlendirme yapılmalıdır.

4 — Öğrencinin yaratıcılığı, ifade gücü ve yeteneği yanında derse ilgisi malzeme ve alet kullanmadaki yeterliliği, iş bitirme sorumluluğu da değerlendirmede dikkate alınmalıdır.

ORTAOKULLARDA SANAT VE İŞ EĞİTİMİ DERSİ İÇİN SAĞLANACAK ARAÇ VE GEREÇLER

A. Maddeyi ölçmeye, işaretlemeye bir yere tutturmaya yarayan araç ve gereçler	*B. Maddeye şekil vermeye ve onu delmeye, kesmeye, yapıştırmaya yarayan etkin araç ve gereçler*	*C. İş araçlarını bilemeye, eşyayı boyamaya, temizlemeye, yapıştırmaya yarıyan araçlar*
Şerit metre, Ağaç ve demir pergel, Ağaç ve demir gönye, Maden İşleri için sürgülü kumpas, Demir ve tahta cetvel, Biş, Nişangâh Istaka (Kemik kalem), Marangoz tezgahı ve mengeneli, iş masası, Demirci mengenesi, Kıl teskere tezgahı, Gönye kutusu, Pres, Yassı ve yuvarlak uçlu karga burnu, Çift kollu ciltçi mengenesi, Küçük dokuma tezgahı.	Kâğıt ve mukavva bıçağı, Makas, Çekiç, Kıskaç, Kerpeten, Tenekeci Makarası, Tel keskisi, Bıçkı, Oymacı tokmağı, Oymacı kalemi ve ıskartela, Kaba rende, Planya, Tornavida, İngiliz anahtarı, Testere, El testeresi, Merdane, Takım törpü ve eğe (3Çeşit), Gretuar, Cırcırlı matkap kolu ve tığları, Çeşitli işlere göre zımba, Baskı (Yan, sağlı sollu), Ağaç ve maden işler için çekiç, Küçük örs, Havya, Istıka.	Kösele taşı ve tezgahı, Bileye taşları, Toz alma fırçası, Eğe fırçası, Tutkal ve kola kabı fırçaları (Yassı ve yuvarlak), Çapraz, Yağdanlık.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

MİLLİ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA